

บทที่ 1

บทนำ

โดยทั่วไปผู้ใช้งบการเงินต่างเคยคิดว่า งบการเงินเป็นสิ่งที่สะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะภาพทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ แต่ในอีกแง่หนึ่งงบการเงินนั้นก็อาจผ่านการตกแต่งมาแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ใช้งบการเงินหลงผิดจากการใช้ข้อมูลในงบการเงิน หรือเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการตกแต่งงบการเงินนั้น

หลักการและเหตุผล

สถาบันการเงินถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มธนาคารนับเป็นแหล่งทุนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทมาก ไม่ว่าจะเป็นการระดมเงินออก การปล่อยสินเชื่อ รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การดำเนินงานของสถาบันการเงินแม้จะอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ก็สามารถบริหารในส่วนของหลักการและนโยบายได้อย่างอิสระ จากการที่สถาบันการเงินเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลประกอบการของสถาบันการเงินจึงอยู่ในความสนใจของกลุ่มคนมากมาย อาทิ กลุ่มผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับและควบคุมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เจ้าหนี้ และลูกหนี้ ฉะนั้น การที่สถาบันการเงินจะสามารถดำรงเสถียรภาพของตนเองให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีผลประกอบการที่ดี ซึ่งไม่เพียงแสดงถึงความมั่นคงของตัวองค์กรเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

จากเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจภายในประเทศ จนเป็นเหตุลุกลามขยายออกไปทั่วโลก เชียอาคเนย์รวมถึงประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น ญี่ปุ่น จีน ก็ได้รับผลกระทบนี้ด้วย ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ซึ่งนักวิเคราะห์อาจจะไม่สามารถพบได้จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและข้อจำกัดของงบการเงินอย่างที่ปฏิบัติกันมา โดยไม่ตระหนักถึงความจริงที่ว่างบการเงินของกิจการที่กำลังวิเคราะห์อยู่นั้น อาจผ่านการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) มาแล้ว จนเป็นเหตุนำไปสู่ความไร้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรของหลายกิจการ และอาจก่อให้เกิดการถ่ายเทมูลค่าทรัพย์สินจากกิจการไปสู่ฝ่ายจัดการ เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับกลุ่มของตนเอง

ดังนั้น หากฝ่ายบริหารของสถาบันการเงินและผู้สอบบัญชีตระหนักถึงผลเสียหายของการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ที่มีต่อองค์กรและระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวมให้มากขึ้น โดยลดการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ลงให้เหลือน้อยที่สุด ก็จะมีส่วนช่วยสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศให้กลับคืนมาส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัวได้ในไม่ช้า ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงวิธีการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ของสถาบันการเงินและผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ให้นักลงทุนและนักวิเคราะห์มีความรู้ในเรื่องการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) เพื่อให้การวิเคราะห์งบการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาวิธีการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ของสถาบันการเงิน และศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) นั้น

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษารายงานของผู้สอบบัญชี งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินของสถาบันการเงิน ตั้งแต่ปี 2540 – 2541

วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูล

การศึกษานี้แยกเป็นการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ และการศึกษาข้อมูลแบบทุติยภูมิ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบกันในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่มาของการตกแต่งงบการเงิน ผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับผู้จัดการสาขาของสถาบันการเงินในเขตจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานที่ได้ประสบถึงสาเหตุที่ต้องมีการตกแต่งงบการเงิน แนวทางปฏิบัติงาน รวมถึงวิธีตรวจสอบภายใน (Internal audit) ที่สถาบันการเงินยึดเป็นหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

การเก็บข้อมูลโดยศึกษาจากรายงานประจำปีของผู้ถือหุ้นของสถาบันการเงินระหว่างปี 2540 –2541 โดยวิเคราะห์รายงานของผู้สอบบัญชี งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้นำเอกสารของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินพึงปฏิบัติ ตำราทางวิชาการ รวมทั้งบทความหรือข้อเขียนที่มีการกล่าวถึงการตกแต่งงบการเงินมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ของสถาบันการเงิน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ลงทุนและนักวิเคราะห์สามารถวิเคราะห์งบการเงินที่ผ่านการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting) ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการตกแต่งงบการเงิน (Creative Accounting)